

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ അരൺധകാണഡേ

॥ ഏകത്രിംശഃ സർഗഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ശ്രീസീതാലക്ഷ്മണഭരതശത്രുഘ്നഹനുമത്സമേത ശ്രീരാമചന്ദ്ര പരബ്രഹ്മണേ നമഃ

|| ഏകത്രിംശഃ സർഗഃ ||

അകമ്പനസമ്മത്യാ രാവണസ്യ സീതാപഹരണായ ഗമനം മാർചസ്യ
വചസാ തസ്യ പുനർലങ്കായാമേവ പരാവർത്തനം

ത്വരമാണസ്തതോ ഗത്യാ
ജനസ്ഥാനാദകമ്പനഃ |
പ്രവിശ്യ ലങ്കാം വേഗേന
രാവണം വാക്യമബ്രവീത് ||3.31.1 ||

ജനസ്ഥാനസ്ഥിതാ രാജൻ
രാക്ഷസാ ബഹവോ ഹതാഃ |
ഖരശ്ച നിഹതഃ സംഖ്യേ
കഥഞ്ചിദഹമാഗതഃ ||3.31.2 ||

ഏവമുക്തോ ദശഗ്രീവഃ
ക്രൂദ്ധഃ സംരക്തലോചനഃ |
അകമ്പനമുവാചേദം
നിർദഹന്നിവ തേജസാ ||3.31.3 ||

കേന ദീമം ജനസ്ഥാനം
ഹതം മമ പരാസുനാ |
കോ ഹി സർവേഷു ലോകേഷു
ഗതിം നാധിഗമിഷ്യതി ||3.31.4 ||

ന ഹി മേ വിപ്രിയം കൃത്യാ
 ശക്യം മഘവതാ സുഖം |
 പ്രാപ്തും വൈശ്രവണേനാപി
 ന യമേന ച വിഷ്ണുനാ ||3.31.5 ||

കാലസ്യ ചാപ്യഹം കാലോ
 ദഹേയമപി പാവകം |
 മൃത്യും മരണധർമേണ
 സംയോജയിതുമുത്സഹേ ||3.31.6 ||

വാതസ്യ തരസാ വേഗം
 നിഹന്തുമപി ചോത്സഹേ |
 ദഹേയമപി സക്രൂദ്ധ -
 സ്തേജസാസ്ത്രിത്യപാവകൗ ||3.31.7 ||

തഥാ ക്രൂദ്ധം ദശഗ്രീവം
 കൃതാഞ്ജലിരകമ്പനഃ |
 ഭയാത് സന്ദിഗ്ധയാ വാചാ
 രാവണം യാചത്യേഭയം ||3.31.8 ||

ദശഗ്രീവോഭയം തസ്മൈ
 പ്രദദൗ രക്ഷസാം വരഃ |
 സ വിസ്രബ്ധോബ്രവീദ് വാക്യ -
 മസന്ദിഗ്ധമകമ്പനഃ ||3.31.9 ||

പുത്രോ ദശരഥസ്യാസ്തേ
 സിംഹസംഹനനോ യുവാ |
 രാമോ നാമ മഹാസ്തന്ധോ
 വൃത്തായതമഹാഭുജഃ ||3.31.10 ||

ശ്യാമഃ പൃഥുയശാഃ ശ്രീമാ -
 നതുൽയബലവിക്രമഃ |
 ഹതസ്തേന ജനസ്ഥാനേ
 ഖരശ്ച സഹദൃഷണഃ ||3.31.11 ||

അകമ്പനവചഃ ശ്രുത്യാ
 രാവണോ രാക്ഷസാധിപഃ |
 നാഗേന്ദ്ര ഇവ നിഃശ്വസ്യ
 ഇദം വചനമബ്രവീത് ||3.31.12 ||

സ സുരേന്ദ്രേണ സംയുക്തോ
 രാമഃ സർവാമരൈഃ സഹ |
 ഉപയാതോ ജനസ്ഥാനം
 ബ്രൂഹി കച്ചിദകമ്പന ||3.31.13 ||

രാവണസ്യ പുനർവാക്യം
 നിശദ്യ തദകമ്പനഃ |
 ആചചക്ഷേ ബലം തസ്യ
 വിക്രമം ച മഹാത്മനഃ ||3.31.14 ||

രാമോ നാമ മഹാതേജഃ
 ശ്രേഷ്ഠഃ സർവധനുഷ്ഠതാം |
 ദിവ്യാസ്ത്രഗുണസമ്പന്നഃ
 പരം ധർമം ഗതോ യുധി ||3.31.15 ||

തസ്യാനുരൂപോ ബലവാൻ
 രക്താക്ഷോ ദുന്ദുഭിന്ധനഃ |
 കനീയാൻ ലക്ഷ്മണോ ഭ്രാതാ
 രാകാശശിനിഭാനനഃ ||3.31.16 ||

സ തേന സഹ സംയുക്തഃ
 പാവകേനാനിലോ യഥാ |
 ശ്രീമാൻ രാജവരസ്തേന
 ജനസ്ഥാനം നിപാതിതം ||3.31.17 ||

നൈവ ദേവാ മഹാത്മാനോ
 നാത്ര കാർയാ വിചാരണാ |
 ശരാ രാമേണ തൃത്സ്യഷ്ടാ
 രുക്മപുംവാഃ പതത്രതിണഃ ||3.31.18 ||

സർപാഃ പഞ്ചാനനാ ഭൂത്യാ
 ഭക്ഷയന്തി സു രാക്ഷസാൻ |
 യേന യേന ച ഗച്ഛന്തി
 രാക്ഷസാ ഭയകർഷിതാഃ ||3.31.19 ||

തേന തേന സു പശ്യന്തി
 രാമമേവാഗ്രതഃ സ്ഥിതം |
 ഇത്ഥം വിനാശിതം തേന
 ജനസ്ഥാനം തവാനഘ ||3.31.20 ||

അകമ്പനവചഃ ശ്രുത്യാ
 രാവണോ വാക്യമബ്രവീത് |
 ഗമിഷ്യാമി ജനസ്ഥാനം
 രാമം ഹന്തും സലക്ഷ്മണം ||3.31.21 ||

അമൈവമുക്തേ വചനേ
 പ്രോവാചേദകമ്പനഃ |
 ശൃണു രാജൻ യഥാവൃത്തം
 രാമസ്യ ബലപൗരുഷം ||3.31.22 ||

അസാധ്യഃ കുപിതോ രാമോ
 വിക്രമേണ മഹായശാഃ |
 ആപഗായാസ്തു പൂർണായാ
 വേഗം പരിഹരേച്ഛരൈഃ ||3.31.23 ||

സതാരാഗ്രഹനക്ഷത്രം
 നദശ്ചാപ്യവസാദയേത് |
 അസൗ രാമസ്തു സീദന്തീ
 ശ്രീമാനഭ്യുദ്ധരേൻമഹീം ||3.31.24 ||

ഭിത്താ വേലാം സമുദ്രസ്യ
 ലോകാനാപ്താവയേദ് വിഭുഃ |
 വേഗം വാപി സമുദ്രസ്യ
 വായും വാ വിധമേച്ഛരൈഃ ||3.31.25 ||

സംഹത്യ വാ പുനർലോകാൻ
 വിക്രമേണ മഹായശാഃ |
 ശക്തഃ ശ്രേഷ്ഠഃ സ പുരുഷഃ
 സ്രഷ്ടും പുനരപി പ്രജാഃ ||3.31.26 ||

നഹി രാമോ ദശഗ്രീവ
 ശക്ത്യാ ജേതും രണേ ത്വയാ |
 രക്ഷസാം വാപി ലോകേന
 സ്വർഗഃ പാപജനൈരിവ ||3.31.27 ||

ന തം വധ്യമഹം മന്യേ
 സർവൈർദേവാസുരൈരപി |
 അയം തസ്യ വധോപായ -
 സ്തൻമമൈകമനാഃ ശൃണു ||3.31.28 ||

ഭാർയാ തസ്യോത്തമാ ലോകേ
 സീതാ നാമ സുമധ്യമാ |
 ശ്യാമാ സമവിഭക്താംഗീ
 സ്ത്രീരത്നം രത്നഭൂഷിതാ ||3.31.29 ||

നൈവ ദേവീ ന ഗന്ധർവീ
 നാപ്സരാ ന ച പന്നഗീ |
 തുൽയാ സീമന്തിനീ തസ്യ
 മാനുഷീ തു കൂതോ ഭവേത് ||3.31.30 ||

തസ്യാപഹര ഭാർയാം ത്വം
 തം പ്രമഥ്യ മഹാവനേ |
 സീതയാ രഹിതോ രാമോ
 ന ചൈവ ഹി ഭവിഷ്യതി ||3.31.31 ||

അരോചയത തദ്യാക്യം
 രാവണോ രാക്ഷസാധിപഃ |
 ചിന്തയിത്യാ മഹാബാഹു -
 രകമ്പനമുവാച ഹ ||3.31.32 ||

ബാഘം കൽയം ഗമിഷ്യാമി
 ഘ്യേകഃ സാരമിനാ സഹ |
 ആനേഷ്യാമി ച വൈദേഹീ -
 മിമാം ഹൃഷ്ടോ മഹാപുരീം ||3.31.33 ||

തദേവമുക്ത്യാ പ്രയയൗ
 ഖരയുക്തേന രാവണഃ |
 രഥേനാദിത്യവർണേന
 ദിശഃ സർവാഃ പ്രകാശയൻ ||3.31.34 ||

സ രഥോ രാക്ഷസേന്ദ്രസ്യ
 നക്ഷത്രപഥഗോ മഹാൻ |
 ചഞ്ചൂർയമാണഃ ശുശുഭേ
 ജലദേ ചന്ദ്രമാ ഇവ ||3.31.35 ||

സ ദൂരേ ചാശ്രമം ഗത്യാ
 താടകേയമുപാഗമത് |
 മാരിചേനാർചിതോ രാജാ
 ദക്ഷ്യദോജ്ജ്വരമാനുഷൈഃ ||3.31.36 ||

തം സ്വയം പുജയിത്യാ തു
 ആസനേനോദകേന ച |
 അർഥോപഹിതയാ വാചാ
 മാരിചോ വാക്യമബ്രവീത് ||3.31.37 ||

കച്ചിത് സുകുശലം രാജൻ
 ലോകാനാം രാക്ഷസാധിപ |
 ആശങ്കേ നാധിജാനേ ത്വം
 യതസ്തുർണമുപാഗതഃ ||3.31.38 ||

ഏവമുക്തോ മഹാതേജാ
 മാരിചേന സ രാവണഃ |
 തതഃ പശ്ചാദിദം വാക്യ -
 മബ്രവീദ് വാക്യകോവിദഃ ||3.31.39 ||

ആരക്ഷോ മേ ഹതസ്താത
 രാമേണാക്ലിഷ്ടകാരിണാ |
 ജനസ്ഥാനമവധ്യം തത്
 സർവം യുധി നിപാതിതം ||3.31.40 ||

തസ്യ മേ കുരു സാചിവ്യം
 തസ്യ ഭാർയാപഹാരണേ |
 രാക്ഷസേന്ദ്രവചഃ ശ്രുത്യാ
 മാരിചോ വാക്യമബ്രവീത് ||3.31.41 ||

ആഖ്യാതാ കേന വാ സീതാ
 മിത്രരുപേണ ശത്രുണാ |
 ത്വയാ രാക്ഷസശാർദൂല
 കോ ന നന്ദതി നന്ദിതഃ ||3.31.42 ||

സീതാമിഹാനയസ്യേതി
 കോ ബ്രവീതി ബ്രവീഹി മേ |
 രക്ഷോലോകസ്യ സർവസ്യ
 കഃ ശൃംഗം ചേരത്തുമിച്ഛതി ||3.31.43 ||

പ്രോത്സാഹയതി യശ്ച ത്യാം
 സ ച ശത്രുരസംശയം |
 ആശീവിഷമുവാദ് ദംഷ്ട്രാ -
 മുദ്ധർതും ചേച്ഛതി ത്വയാ ||3.31.44 ||

കർമ്മണാനേന കേനാസി
 കാപഥം പ്രതിപാദിതഃ |
 സുഖസുപ്തസ്യ തേ രാജൻ
 പ്രഹൃതം കേന മുർധനി ||3.31.45 ||

വിശുദ്ധവംശാഭിജ്ഞാനാഗ്രഹസ്ത -
 തേജോമദഃ സംസ്ഥിതദോർവിഷാണഃ |
 ഉദീക്ഷിതും രാവണ നേഹ യുക്തഃ
 സ സംയുഗേ രഘവഗന്ധഹസ്തീ ||3.31.46 ||

അസൗ രണാന്തഃസ്ഥിതിസന്ധിവാലോ
 വിദഗ്ധരക്ഷോമൃഗഹാ നൃസിംഹഃ |
 സുപ്തസ്ത്വയാ ബോധയിതും ന ശക്യഃ
 ശരാംഗപൂർണോ നിശിതാസിദംശ്രുഃ ||3.31.47 ||

ചാപാപഹാരേ ഭുജുവേഗപങ്കേ
 ശരോർമിമാലേ സുമഹാഹവൗഘേ |
 ന രാമപാതാലമുഖ്യേതിഘോരേ
 പ്രസ്തന്ദിതും രാക്ഷസരാജ യുക്തം ||3.31.48 ||

പ്രസീദ ലങ്കേശ്വര രാക്ഷസേന്ദ്ര
 ലങ്കാം പ്രസന്നോ ഭവ സാധു ഗച്ഛ |
 ത്വം സ്വേഷു ദാരേഷു രമസ്വ നിത്യം
 രാമഃ സഭാർയോ രമതാം വനേഷു ||3.31.49 ||

ഏവമുക്തോ ദശഗ്രീവോ
 മാരിചേന സ രാവണഃ |
 ന്യവർത്ത പുരീം ലങ്കാം
 വിവേശ ച ഗൃഹോത്തമം ||3.31.50 ||

|| ഇത്യാർഷേ ശ്രീമദ്രാമായണേ വാൽമീകീയേ ആദികാവ്യേ
 അരൺയകാണ്ഡേ ഏകത്രിംശഃ സർഗഃ ||